

INHOUD

DEEL I	INTRODUCTIE	15
1	Inleiding	17
2	Probleemstelling en situering onderzoek	21
2.1	Private veiligheid als onderwerp binnen de veiligheidsstudies	21
2.2	Noodzaak tot historisch-criminologisch perspectief	28
3	Onderzoeksonderwerp en -vragen	31
3.1	Afbakening en begripsbepaling private veiligheidszorg	31
3.1.1	Interne bewakingsdiensten	32
3.1.2	Private recherche	32
3.1.3	Private bewakingssector	33
3.2	Onderzoeksdoelstelling en centrale onderzoeksvragen	40
DEEL II	LITERATUURSTUDIE EN METHODOLOGIE	45
4	Literatuurstudie	47
4.1	Inleiding	47
4.2	Laatmoderne (inter)nationale ontwikkelingen: de opmars van private veiligheidszorg	49
4.2.1	(Beleids)kwesties	51
4.2.2	Overheidsregulering	53
4.3	Theoretische en normatieve interpretaties over private veiligheidszorg	57
4.3.1	De opmars van private veiligheidszorg: verklaringsmodellen	58
4.3.2	Normatieve interpretaties huidige verhouding staatmarkt	70
4.4	Besluit	80

5	Theoretisch en methodologisch kader	81
5.1	Inleiding	81
	5.1.1 Type onderzoek	82
	5.1.2 Databronnen	83
5.2	Onderzoeksmethode	85
	5.2.1 Dataverzameling	85
	5.2.2 Kwaliteit en aard van de data	89
5.3	Data-analyse en theoretisch raamwerk	92
	5.3.1 De historische methode	92
	5.3.2 Kwalitatieve inhoudsanalyse	93
	5.3.3 Theoretisch raamwerk	94
 DEEL III DE HISTORISCHE ONTWIKKELING VAN DE PRIVATE BEWAKINGSSECTOR, 1907-1990		 101
6	Commercialisering en internationalisering van private bewaking. Het ontstaan van een bewakingsindustrie, 1907-1919	103
6.1	Inleiding	103
6.2	De vroegtwintigste-eeuwse politieke en sociaaleconomische context	104
6.3	De eerste contouren van een bewakingsindustrie	107
	6.3.1 Structuur	107
	6.3.2 Activiteiten	114
	6.3.3 Personeel	125
6.4	De Eerste Wereldoorlog	131
	6.4.1 De ontwikkeling van het nachtveiligheidswezen onder Duitse bezetting	132
	6.4.2 De particuliere en vrijwillige bijdrage aan de veiligheidszorg	133
	6.4.3 Naoorlogs herstel	137
6.5	Relatie tot de politie en de gerechtelijke, bestuurlijke en politieke overheden	139
6.6	Transities in private bewaking: commercialisering en internationalisering	148
	6.6.1 Vorm	150
	6.6.2 Bestuur	151
	6.6.3 Verantwoording en controle	152
	6.6.4 Verklaringsfactoren voor de totstandkoming van de bewakingsindustrie	154
6.7	Besluit	171

7	Een versnipperde markt en de gepolitiseerde private bewakingsindustrie, 1919-1945	175
7.1	Inleiding	175
7.1.1	Naoorlogse restauratie van het politieke en sociaaleconomische veld (1922-1929)	176
7.1.2	De democratie bedreigd: maatschappelijke ontwikkelingen (1922-1929)	177
7.1.3	Een wereldwijde economische crisis en haar gevolgen (1929-1940)	179
7.2	De versnippering van de private bewakingsindustrie	181
7.2.1	Structuur	181
7.2.2	Activiteiten	188
7.2.3	Personeel	189
7.3	Anticommunistisch activisme en de politisering van private bewaking	193
7.3.1	“Agir avec plus de force et, si nécessaire, ... avec plus de violence”: patronale pogingen tot hervorming van GMC	195
7.3.2	Een netwerk van private bewakings- en inlichtingendiensten	198
7.4	Paramilitarisering van private veiligheid en de ‘negatieve’ legalisering van de bewakingsindustrie	207
7.4.1	Aanslag op het geweldsmonopolie	207
7.4.2	De wetgeving op de private milities	211
7.4.3	Eerste toepassing op de private bewakingsindustrie	221
7.5	Relatie tot de politie en de gerechtelijke, bestuurlijke en politieke overheden	227
7.5.1	De maatschappelijke visie op overheidsregulering	234
7.6	De Tweede Wereldoorlog	236
7.7	Besluit	239
8	Een periode van stabiliteit: het tijdelijke quasi-monopolie van GMC en de multinationalisering van de bewakingsindustrie, 1945-1968	241
8.1	Inleiding	241
8.1.1	De politieke en sociaaleconomische situatie aan het begin van de Koude Oorlog	242
8.2	De private bewakingsindustrie	246
8.2.1	Structuur	246
8.2.2	Multinationalisering van de bewakingsindustrie (1959-1968)	263
8.2.3	Activiteiten	267

8.3	Relatie tot de politie en de gerechtelijke, bestuurlijke en politieke overheden	273
8.3.1	Opdracht tot controle door de rechterlijke overheden	273
8.3.2	Inbreuken op de Wet van 29 juli 1934	281
8.3.3	Eerste naoorlogs verzoek tot machtiging	287
8.4	In de schaduw van de private bewakingsindustrie: de detectivemarkt	292
8.5	Besluit	296
9	Marktexpansie en de overheidscontrole op een sector in wording, 1968-1979	299
9.1	Inleiding	299
9.1.1	Politiek-economische ontwikkelingen: De keynesiaanse verzorgingsstaat onder druk	299
9.1.2	Maatschappelijke onrust en private milities	301
9.1.3	Problemen reguliere politie en stijgende onveiligheidsgevoelens	302
9.2	Structuur en activiteiten: internationalisering en marktexpansie	306
9.2.1	Grote bewakingsondernemingen	313
9.2.2	Middelgrote en kleine bewakingsondernemingen	318
9.2.3	Andere bewakingsfirma's	323
9.2.4	Professionalisering	324
9.3	Sectorisering en belangenbehartiging	327
9.3.1	Vereniging der Bewakingsondernemingen	327
9.3.2	Ligue Internationale des Sociétés de Surveillance	331
9.4	Relatie tot de politie en de gerechtelijke, bestuurlijke en politieke overheden	333
9.4.1	Na 30 jaar stilte... de eerste afwijkingen op de Wet op de private milities	333
9.4.2	Politionalisering van de private sector	364
9.5	Besluit	378
10	Parlementaire controle en studiefase van de regulering, 1979-1990	383
10.1	Inleiding	383
10.1.1	Politiek-economische ontwikkelingen	384
10.1.2	De legitimiteitscrisis van de politionele en gerechtelijke instituties	385
10.2	Structuur en activiteiten: schaalvergroting	388
10.2.1	Omvang en structuur	388
10.2.2	Grote bewakingsondernemingen	391
10.2.3	Middelgrote en kleine bewakingsondernemingen	394

10.2.4	Andere bewakingsfirma's	396
10.2.5	Activiteiten	396
10.2.6	Personeel en opleiding	401
10.3	Naar een verscherpte parlementaire en democratische controle	403
10.3.1	De Commissie Wijninckx: problemen inzake private milities en de ordehandhaving	404
10.3.2	Parlementaire vragen inzake de private bewakingssector	412
10.4	Relatie tot de politie en de gerechtelijke, bestuurlijke en politieke overheden	415
10.4.1	'Problematisering' van private bewaking	416
10.4.2	Een verscherpte overheidscontrole op de bewakingssector	422
10.4.3	De Vereniging der Bewakingsondernemingen eist erkenning als beleidspartner	436
10.5	(Studiefase van de) regulering	440
10.5.1	Op weg naar consensus	442
10.5.2	Voorstel wet verscheidene maatregelen ter bevordering veiligheid burger (Gol, 1985-1986)	453
10.5.3	Wetsvoorstel inzake de bewakings- en beveiligingsondernemingen (Cortois, 1989)	458
10.5.4	Wet van 10 april 1990 op de bewakingsondernemingen, de beveiligings- ondernemingen en de interne bewakingsdiensten (Tobback)	458
10.6	Besluit	463
DEEL IV BESLUIT EN EPILOOG		467
11	Besluit en discussie	469
11.1	Trends en periodes in de geschiedenis van de private bewakingssector	470
11.1.1	Eerste fase: 1907-1919	470
11.1.2	Tweede fase: 1919-1945	471
11.1.3	Derde fase: 1945-1968	472
11.1.4	Vierde fase: 1968-1979	472
11.1.5	Vijfde fase: 1979-1990	473
11.1.6	Een historisch-criminologische kijk op voorgaande trends en periodes	473
11.2	Structuur, activiteiten en regulering van de twintigste-eeuwse bewakingssector	478
11.2.1	Maatschappelijke achtergrond	478

11.2.2	Structuur	480
11.2.3	Activiteiten	481
11.2.4	Overheidsbeleid en -regulering	482
11.3	Functie en relatie tot de publieke politie	485
11.3.1	Omvang en evolutie	486
11.3.2	Functie	487
11.3.3	(Verschuivingen in) de rol van de overheid	491
11.4	Algemeen besluit	493
12	Epiloog	495
	Literatuurlijst	503
	Onuitgegeven bronnen	523
	Het groene gras	527